משנה · אחרונים · רש״ש · סדר טהרות

רש״ש על משנה פרה

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

רש״ש על משנה פרה

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/רשש-על-משנה-פרה/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
משנה א 5
משנה ג 5
משנה ד 5
פרק ב 6
משנה א 6
משנה ב 6
משנה ג 6
משנה ד 7
משנה ה 7
פרק ג 7
משנה ב 7
משנה ג 7
משנה ו 7
משנה ט 8
משנה י 9
משנה יא 9
פרק ד 9
משנה א 9
משנה ב 10
משנה ג 10
משנה ד 10
פרק ה 11
משנה ג 11
משנה ד 11
משנה ה 11
משנה ט 12
פרק ו 12
משנה א 12
משנה ג 12
משנה ה 13
פרק ז 13
משנה א 13
משנה ב 13
משנה ה 13
משנה ו 13
פרק ח 14
משנה ב 14
משנה ח 14
פרק ט 14
משנה א 14
משנה ב 14
משנה ה 14
משנה ז 15
משנה ח 15
פרק י 15
משנה א 15
משנה ב 16
משנה ה 16
משנה ו 16
פרק יא 17
משנה א 17
משנה ג 17
משנה ד 18
משנה ה 18
משנה ו 18
משנה ח 18
פרק יב 19
משנה ב 19
משנה ג 19
משנה ד 19
משנה ה 19

משנה ח 19
משנה ט 20
משנה י 20
משנה יא 20

פרק א

משנה א

ברע"ב ד"ה וחכ"א כו'. וכש"כ בת שנתה כו' דכתיב עגלת בקר. ק"ל נימא דאתי למעוטי בת שנתה וכמו עגל בן בקר (בר"ה י') דהוה דוקא בן שתים כפירש"י ותוס' שם. ודומיא דפרה בת שלש דקאמרי דלמעוטי פחות קאתי:

תוי"ט ד"ה ופרה. הא בת שתים לא קא ילדה כדאיתא כו'. ק"ל דאדרבה דמהא דבכורות מוכח דמיעברה בתוך שתים. דהא משמע דאם יתירה על ג"ש אפי' יום א' וילדה הוי ספק (וכ"נ מפירש"י בע"ז כ"ד ב') דילמא כבר ילדה בבית העובד כוכבים אחר ג' חדשים משנכנסה לשנת ג'. דהא ט' חדשים עד תשלום שנת ג' ע"כ היו ימי העבור דהנולד עתה בבית ישראל. דבנדה (כ"ד ב') מיבעיא ליה לרבא אם בהמה גסה יולדת לז' וא"כ ע"כ היתה מעוברת כבר ו' חדשים האחרונים משנת הב'. וי"ל דהספק הוא שמא נתעברה בתחלת הג' והפילה לאחר ג"ח ועי' בסוגיא דבכורות ובתוס' שם. אבל מ"מ עדיין אינו מיושב הוכחתו של הר"ש משם. ועמש"כ בע"ז שם בס"ד:

משנה ג

ר"ט קורהו פלגס כו'. עי' א"ר. ואנכי תמה חדא דלפירושו דלרי"ש פסול להקרבה לא אתיא אליביה סיומא דהקריבו מביא עליו נסכי איל. שנית דלפ"ד אתיא דריו"ח בחולין (כ"ג) כב"ע ובר פדא כר"ט וה"ל להש"ס למימר כתנאי. (ועוד לפי הצד דקבעי למימר (שם) אליבא דב"פ דבבריא נמי מתנה הוה דלא כחד מהני תנאי). שלישית דלא אשכחן דליפלגו אמוראי בסתם בפלוגתא דתנאי הנזכרת במשנה מפורש וצ"ע:

משנה ד

חטאות הצבור כו'. עי' א"ר מה שהביא בשם הת"כ. וכבר הביאו גם רש"י ביומא (ס"ה ב'). ומה שהעלה הרל"צ בצ"ע ממנחות. עי' כ"מ ומל"מ בפ"א מהל' מעה"ק הי"ד. ומש"כ הא"ר דהא דאמר בהת"כ יהיה לרבות שעירי רגלים. הוא משום דיהיה בגימטריא שלשים במספר שעירי הרגלים ודר"ח. קשה דכולם הם ל"ב לבד שעיר המשתלח כדחשיב להו בתוספתא ריש שבועות. והוא עם שעיר הפנימי דיוה"כ ושעיר הבא בגלל הלחם בעצרת (ועי' תוס' ר"ה ח' ב' ד"ה שהחדש):

פרק ב

משנה א

ברע"ב ד"ה וחכמים מכשירין. מפני שהבהמה נעשית עקרה כו'. בפרה לא נצרך לטעם זה. אלא משום דדמיה יקרים וחייש להפסד מרובה כשיפסילנה כדאיתא בע"ז (כ"ג רע"ב). ונ"מ לדינא דלכאורה הלכה כריו"ח שם (כ"ד ב'). דאמר גבול יש לה כו' וא"כ מבת ג' ולמעלה דאינה נעקרת היה אסור לקנות מהם לטעם הרע"ב. ולטעם דדמיה יקרים מותר. ואולי דאנן לא ס"ל כריו"ח בזה דאיהו ע"כ לשיטתיה דעובר לאו ירך אמו הוא כמש"כ התוס' שם. ורבא אמר שם לעיל ולד הנרבעת אסורה ועי' ב"ק (מ"ז) תד"ה מ"ט. וע"כ ס"ל דאפי' מבת ג"ש ולמעלה מיעקרא או דמיכחשא בבישרא:

תוי"ט ד"ה ר"א. דכתיב כי משחתם בהם כו'. במחכ"ת ל"ד דתיפוק ליה דחטאת קרייה רחמנא ואפי' ר"א ל"פ לקמן אלא באתנן ומחיר משום דרשה דבית ד'. והגמ' ל"ג לדרשת כי משחתם אלא לר"ש דמכשיר אף ביוצא דופן:

בא"ר ד"ה וחכמים מכשירין. והא דלא חשו חכמים לעיל משום דסימן היה להם כו'. לכאורה ל"צ לזה. אלא מטעם דאמרי' בע"ז (כ"ג) דמשום ניחא פורתא לא מפסיד טובא. וטעם זה מהני גם לחששא דשא"ד משא"כ לטעם הא"ר:

משנה ב

היתה בה יבלת וחתכה ר"י פוסל. לא נתברר לי טעמא דר"י. אם משום תמימה ליפלוג גם ברישא דלא יגוד ויש לחלק קצת. ועי' בבכורות (ל"ט). אבל קשה דא"כ ליפלוג גם בשאר קרבנות:

תוי"ט ד"ה והננסת. והודיענו שענין תמימה שלימות האודם. מה יעשה לתמים הנאמר בשאר קרבנות ועוד דמנ"ל למדרש תמימה באדמומית מדכבר אמור אשר אין בה מום דילמא אתי לפסול הננסת וכדומה. וי"ל קצת משום דהוה כלל ופרט:

משנה ג

בהרע"ב ד"ה נתן טליתו כו'. מה עול האמור בעגלה כו'. והוא מפי' הרמב"ם וכ"כ בחבורו. וק"ל דהא אמרי' בסוטה (מ"ו) דאי מגז"ש לא הוה פסול אא"כ משכה ואנן פסלינן בה בהנחה בעלמא ומסקינן דילפינן מגופא דפרה ועמש"כ שם בס"ד:

משנה ד

תוי"ט ד"ה רי"א. ומכלל דלרבנן אפי' בלא ידעו פסולה. זהו ג"כ מדברי הר"ש. אבל לענ"ד אין משם ראיה דשלא לדעת דאר"י ר"ל שלא לרצונו אף שידע וכזה פירושו בכ"מ. וכה"ג כ' התוס' בב"מ (ס"ד ל"ז):

משנה ה

ד"ה אפי'. ולאו דוקא כו'. ואלא מיהת הרבה מאד לא ס"ל כו'. וזה דוחק גדול דח"כ לא ידענו עד כמה מכשיר. ול"נ דהכא ל"ד לשאר דוכתי דירצה לומר אפי' טובא. דא"כ הל"ל אפי' ד' וה' אפי' אפי' ל"ל. אלא ע"כ דוקא קאמר ה' ולא יותר. והא דקאמר ד' לרבותא דיתלוש הוא דקאמר:

פרק ג

משנה ב

ברע"ב ד"ה ומביאין שוורים שכריסן רחבה כו'. ועא"ר. ונ"ל שכריסן רחבה דקאמר הרע"ב אינו לתנאי. אלא לנתינת טעם מדוע דוקא שוורים. ויותר מבואר כן בלשון הרמב"ם בפי' ובחבורו:

משנה ג

במשנה באו להר הבית וירדו. נ"ל פירושו דירדו והלכו להם לבתיהם דתו לא היו צריכין להם כי הקדוש והזאה לא היו על ידיהם כדעת התוס' שהביא התוי"ט בד"ה ומגדלות. ומה שהקשה עליהם מדתנן והוא נוטל ומקדש. ל"י התחלה לקושיא זו דאדרבה מדלא תנן הם נוטלים ומקדשים משמע דלא שב עליהם (וכ"מ להדיא בהרע"ב דלר"י היה נוטל איש אחר שכ' לפיכך כו' שאיש טהור יהיה נוטל את אה"פ). וכן בדברי ת"ק תנן ונוטל ומקדש. גם מש"כ עוד ות"ק לא פליג כו' מגומגם דלפי פירושו גם ת"ק אומר דהתינוק היה נוטל ומקדש וכמבואר בהר"ש והרע"ב לשיטתם:

משנה ו

תוי"ט ד"ה ופרה. דא"נ נטמאו לא איכפת לן כו'. מש"כ התו"ח שזה סותר למש"כ בדבור הקודם דחיישינן לטומאת כהן כו'. שגה בתרתי. חדא דהכא ל"ק רק לאותן שאין עוסקין בה כי אם להביאה להר המשחה. שנית הא ל"ק רק דלא איכפת לן בטומאתן. אבל מ"מ תנא דמתני' ס"ל דמפני מעלה בעלמא עשו להם תקנה שלא יטמאו:

משנה ט

וקבל בשמאלו רי"א בימינו כו' ומזה בימינו. עי' בהרע"ב ותוי"ט. ולכאורה הנ"ל דלת"ק דבפ"ב דזבחים מ"א דדריש באצבעו דשב ג"כ אולקח דלפניה ה"נ ידרוש הכא. ומש"כ הרע"ב שכיון כו' א"נ דהזאתה תוכיח. ות"ק דהכא הוא ר"ש דהתם בר פלוגתיה דר"י. ות"ק דשם הוא ר"י דהכא בר פלוגתיה דר"ש ונכון הוא. אלא דלפי"ז סתרי אהדדי פסקן של הרמב"ם והרע"ב:

תוי"ט ד"ה בחבל. ממין שא"מ טומאה. ונ"ל ראיה מלקמן מי"א דרי"ש אומר במקבות של אבן כו' ופליג את"ק דאמר במקלות אף דגם הם א"מ טומאה כשאר פשוטי כ"ע. עי' א"ר פט"ו דכלים מ"ב. אלא דק"ל דהא מפץ ומחצלת דהם מין גמי מתטמאין בכל הטומאות כדאיתא ספ"ק דסוכה. וי"ל דהיינו מדרבנן וכ"מ בתוס' דשבת (פ"ד) ד"ה מפץ. ולפ"ז י"ל דלא גזרו אלא על המקבלין אבל על פשוטיהן לא גזרו דאף בכלי עץ אינן מטמאין אלא מדרבנן. ומעתה לא נצטרך לדברי התוס' בספ"ק דסוכה בד"ה תנן התם ובד"ה מסככין בבודיא ע"ש ונכון בעז"ה:

ד"ה על כל הזיה טבילה קשה א"כ מנלן כו'. והרמב"ם כתב בפי' (הביאו התו"ח) לאומרו וטבל והזה על כל הזאה טבילה. כאן בפרה לא נאמר וטבל אלא ולקח. ולכאורה ה"נ דט"ס הוא וצ"ל ולקח אבל ז"א דולקח היינו קבלה כפירושו בכ"מ וכנ"ל. וצ"ל דכוונתו דילפינן מפר כה"מ דדריש כן בת"כ שם בלשון זה. וכמו דילפינן מיניה לחטאות החיצונות וכדאמר בזבחים (צ"ג ב') על דין זה מסייע לר"א דאמר שיריים שבאצבע פסולין ומשמע דכללא כייל בכל מקום וכדפסק הרמב"ם בפ"ה מהל' מעשה הקרבנות הל' ח' ע"ש. או דיליף לה משמן דמצורע דדריש ג"כ בת"כ כזה. ולכאורה קשה מדוע בהזאת טמא מת דמשמע דכשר אפי' כמה הזאות בטבילה אחת לקמן פי"ב מ"ב (ועי' מש"כ שם) והלא שם ג"כ כתיב וטבל והזה. ואולי משום דכתיב והזה על האהל ועל כל הכלים כו' משמע דבטבילה אחת מזה על כולם. ודע דבפר כה"מ אחר דדריש בת"כ מן וטבל והזה כנ"ל מביא עוד דרשה מן הדם שבענין והוא ג"כ למעוטי שיריים שבאצבע כדמפרש רבא בזבחים שם. וקשה דתרתי ל"ל. והק"א לא הרגיש בזה. (והגר"א ז"ל בביאור החומש לא הזכיר דרשה זו דמן הדם). וכן בפרשה מצורע גבי הזאת השמן אחר דדריש מן וטבל והזה כנ"ל מביא עוד על מן השמן דרשה זו דעל כל הזיה טבילה. ושם הרגיש הק"א וכ' על דרשה דטבל והזה דסמיך על הא דדריש אח"כ מן דמן השמן ע"ש. וכן צ"ל ע"כ גם בהא דפר כה"מ. ומתורץ הא דהקשיתי מהזאת טמא מת. אך מפי' הרמב"ם שהבאתי ל"מ כן:

משנה י

ד"ה נבקעה. והן דברי ראב"צ בתוספתא. ע"ש דמשמע דזהו סתמא. ודברי ראב"צ אינו אלא במה דהוסיף אשליך כו':

ד"ה שלש. וגם רגילים לעמוד שם רבים כו'. טפי ה"ל להביא מש"כ הרע"ב שם מהגמ' דהג' צריכין לצרף עמהן עוד שנים לפרסומי מילתא:

בסה"ד ומ"מ ז"ש שיכנס לבד לא איתפרש מנ"ל. פשוט דמדאצריכו לדבר עמו כדי שלא יתן לתוך פיו (וכן שם במשנה איתא אין התורם נכנס כו' ויאמרו כו'). מוכח שלא היו נכנסין עמו דאל"כ היו משמרין אותו בראייה והן הן עדיו:

משנה יא

ד"ה העצם. אבל עצם שנכתש בפ"ע כו' פסול כדתניא בתוספתא. וכ"כ הא"ר. ועי' בלשון התוס' דמשמע דאינו פסול אלא אם נתנו בלא כתישה אבל אם היה כותשו אפי' בפ"ע אפשר דכשר:

ד"ה ואחד. ולכאורה כו' אלא בקידוש דפרה כו' ורש"י בפי' החומש כו'. לפלא שלא הזכיר ג"כ פי' הרמב"ם כפי הנוסח שלפנינו שכ' וזה שבהר המשחה לפרות אחרות:

בא"ד דלפי שעה היו לוקחין משל הר המשחה (כ"נ דצ"ל) **ונותנין שם בחיל כו'**. קשה דהא בר"פ תנן מכל חטאות שהיו שם והיינו ע"כ מאותו (שהיו) [שהיה] נתון בחיל למשמרת וכדפי' שם הרע"ב ורש"י עצמו ביומא שם:

ד"ה ואחד היה בסופו. אבל הלוים היו ג"כ שומרים באלו הג' מקומות כו' ונמצא שהיה כ"ד כו'. עמש"כ עליו במדות שם מ"א:

פרק ד

משנה א

תוי"ט ד"ה ושלא. משום דריו"ח מרא דגמ' טפי. ול"נ עוד משום דרחב"י תלמידו הוה כדמוכח בפסחים (כ"א ב') ובב"מ (מ"ח ב') ואין הלכה כתלמיד במקום הרב:

בא"ד ובגמ' פריך אדר"י א"ה ל"ל דמקדש כו'. ע"ש דלא אדר"י אלא אדרחב"י פריך אם נאמר דיציאה מועלת בקידוש:

בא"ד היו כל ז' הימים בכלי אבנים. וכ"ה לשון התוס' בסוכה (ל"ז סע"א) ומה שכל מעשיה בכ"א היינו בז' הימים שמפרישין כו' ולשכת בית אבן כו'. וא"כ לא קשה כלל דרחיצת ידו"ר היה ביום שריפת הפרה שכבר נשלמו ז' ימי הפרישה. ומה שרוצה לדמותה למקלות כו'. ל"נ דהן לכה"פ א"מ טומאה כמש"כ לעיל שם במ"ט:

משנה ב

ד"ה חוץ. כנגד הפתח כו' אל נוכח פני א"מ. ק"ל דגבי הגשה דמנחה דכתיב נמי אל פני המזבח (דהיינו מקום הכבש כדפירש"י במנחות י"ט ב') ואפ"ה כשמגישה לקרן מע"ד דיו לת"ק שם. ולר"א שם סמוך לקרן בדרום כדאיתא שם בתד"ה למערבה וכ"מ בסוטה י"ד ב' וע"ש בפירש"י אלמא דכל הצד שהפתח שם נקרא פני. ועי' מנחות (ר"ד כ"ח) ובפירש"י שם דמוכח דבאמת דגם בפרה כשרה אפי' שלא כנגד הפתח. ולדעת הרמב"ם בפ"ד מה"פ ה"ו אף שלא כנגד ההיכל כשרה וע"ש בכ"מ. ולדעת הראב"ד שם דאינה כשרה אלא כנגד הפתח. י"ל הא דהגשה משום דאמרי' בזבחים (ס"ב ב') ב' כבשים קטנים יוצאין מן הכבש שבהן פונין ליסוד כו'. ולדעת התוס' (שם ס"ד) ד"ה יותר היה עוד כבש קטן גם לסובב במערב ולכן נקרא גם שם פני ונכון בעז"ה:

ד"ה וחזר. אבל הכהן השורף אותה אם הוסיף פסלה כו'. אבל מה יענה לפי' הרמב"ם והא"ר דמשביעית שמינית היינו דבטבילה שביעית הזה ב' הזאות ז' וח'. ולדידהו צ"ל דמיירי שהוא לא עסק בה עוד מכאן ולהבא ולכן אינו פוסל במלאכתו כמ"ש הכ"מ בפ"ז מהל' פרה ה"ד בטעם התוספתא. וכה"ג לקמן פ"ז מ"י וי"א לפי' הרע"ב:

משנה ג

ד"ה רא"א. אע"פ שלפירושו כו' שמעינן מבבות דר"פ. ולי י"ל דהכא אשמעינן אפי' חשב להזות למחר דמחשבה חמורה היא בפנים לפגל לחייב עליה כרת (משא"כ שאר מחשבות דאינו אלא לפסול) אפ"ה כשר בפרה:

משנה ד

נמצא חומרה קולה. כלשון הזה הוא ג"כ בסנהדרין פ' הנחנקין מ"ב:

בהרע"ב ד"ה ומעשיה ביום. בתוספתא מפרש חוץ כו'. כל אלו המה אחר שתעשה אפר והמשנה אומרת עד שתעשה אפר וא"כ מהו הלשון חוץ דמייתי עלה. והנה המשנה השמיטה כאן טומאת בגדים ובראשיתה זיווגתה לפסול מלאכה. משום דגם באסיפת אפרה כתיב כבוס בגדים וכן בנושא מי חטאת טעון כיבוס בגדים. וק"ק דחשיב כאן מעשיה ביום. והרי גם הזאה וטבילת אזוב אינו אלא ביום כדאיתא בסוף מכילתין:

תוי"ט ד"ה ופוסלים. אם פוסלים בשחיטתה לא תפסול בשריפתה כו'. ביומא (מב) לענין היסח הדעת עביד צריכותא דלא ילפי מהדדי. אבל התם אליבא דרב והספרי הוא כשמואל דלעיל דריש ושחט אותה לפניו שיהא אחר שוחט כו' עי' בסוגיא דיומא ותבין. אמנם לפי"ז יקשה פסקי רמב"ם אהדדי:

פרק ה

משנה ג

תוי"ט ד"ה קרויה. מ"מ יש לדקדק כו' והאיך כ' כו' הראויין כו' דמנליה כו'. אין זה דקדוק של כלום דלענין טומאה מה לי ראויין מ"ל שאינן ראויין:

ד"ה בין וכו'. רואין המים הבלועין בה שמתקדשים ג"כ. זהו לפי הגי' שהביא לעיל דגרסי' ברישא במים שהן ראויין לקדש. ועי' לקמן בס"פ ומש"כ שם. אבל הר"ש כתב בפרק דלקמן מ"ג דהטעם דמים שבספוג אינן מקודשים מפני שלא נכנס הקידוש לתוכן. וא"כ כש"כ המים הבלועים בכלי. אכן הרמב"ם שם כתב הטעם משום דאין מקדשין אלא בכלי כדלקמן מ"ה אך מ"מ קשה דא"כ אפי' נטמאה נמי יטהרו המים הבלועים ע"י השקה עי' פ"ח דטהרות מ"ט בדבריו ד"ה מקל ובסוף מקואות ויל"פ דזהו כוונת ר' יהושע דאם מקדש בתחלה מטעם שגם הבלוע מתקדש אף בסוף כו' מטעם השקה. ואם אינו כו' דבלוע לא הוי השקה אף כו' דגם הקידוש לא תיהני להבלוע ואולי טעמא דת"ק דאין השקה מועלת למי חטאת אף קודם שנתקדשו משום מעלה כמו דלא מהני לקודש אחר הקדשן עי' פסחים (לד ב) וע"ע פ"ו דמקואות מ"ו:

משנה ד

ד"ה הכל. וללי"מ איפכא איש כו' טהור ואפי' קטן כו'. במחכ"ת ל"ד שהעתיק פרש"י פה על פי' הרע"ב והוא מגמ' דיומא דדרשינן והניח מי שיש בו דעת כו' וא"כ איך אפשר לרבויי קטן מטהור. אבל רש"י לעצמו דהביא שם דרשה דספרי (כמש"כ שם בס"ד) איש ולא קטן טהור להכשיר את האשה שפיר קאמר דנימא איפכא:

משנה ה

לא בדפנות הכלים ולא בשולי המחץ. לכאורה הנל"פ דאפי' בלא נשברו אלא שמוטה הכלי על הצד (וכגון כלי שצרה למעלה ולמטה ובאמצעיתה רחבה כמו חבית וקדירה שלנו) ומפני שאין דרך תשמישן כך עיין ברפ"ד דכלים פלוגתת ר"י ורבנן וכעין בעיות דיומא (ר"ד מ"ח) עמש"כ שם. אלא הא דאין נותנין לידים לא בדפנות הכלים דבמס' ידים קשה לפרש כן. והרע"ב פי' שם משום דשברי כלים הם:

בהרע"ב ד"ה שאין מצילין. עי' כה"ד. ול"ד לפרש כאן ככל הצורך דהכוונה פה להציל על אוכלין ומשקין שבתוכן מחמת דרשה דתוכו ולא תוך תוכו. ובמס' ידים פירשה יפה:

משנה ט

עי' תוי"ט. ולענ"ד נל"פ ב' אבנים כו' ועשאן שוקת היינו בגוונא דסוף המשנה דסליק מינה. והוא דעשה שוקת בזו ובזו והדופן הרביעי שבזו ושבזו נמוך מהשאר ושם הקיפן יחד עד שהמים צפין מזה לזה דרך עליהם. וכן שתי עריבות תפרש כה"ג. וכן השוקת (בה' הידיעה) ר"ל השוקת הנזכרת במשנה דלעיל דהיינו ב' שקתות באבן אחת אשר המים צפין מזל"ז. שנחלקה פי' בדופן המפסיק ביניהם. המים שביניהם ר"ל כל המים שבחללי הכלים אשר למעלה מהדפנות הנמוכות. וקראן ביניהם מפני דאחיזתן שלא ישפכו לחוץ הוא ע"י שתיהן וזהו שאמרו בתוספתא דאינן אגודים בכלי ור"ל שאגודן ואחיזתן אינו ע"י כלי א' כי אם גם ע"י סיועת חבירתה (רק לשונה שהמים שבסדק לא א"ש לפירושי ואולי דט"ס הוא) ולאפוקי המים אשר מתחת המחיצות הנמוכות שהם מאחזות בכל שוקת ושוקת לבד בלי עזרת חבירתה. אך מ"מ גם המה פסולים שהרי מתערבים יחד עי' לעיל מ"ב. וי"ל שזהו כוונת ר' יוסי בתוספתא שאמר שתיהן אינן מקודשות ור"ל דגם הן אינן כשרות כדאמרן. ואין אנחנו צריכין לדחוק כמש"כ הר"ש. וגם לא לומר דפליג כמש"כ הא"ר:

והרע"ב שפי' טעם דרישא דלא נכנס בהן הקידוש לא מחוור דא"כ בסיד או בגפסיס נמי:

פרק ו

משנה א

לתוך ידו כשר. נראה פירושו לפי שרוב שימושו של אדם בידו הימנית ולכן לאחר ששפך בימינו האפר מן השפופרת לתוך כלי אחר כשיעור שצריך נתן את השפופרת לשמאלו בכדי לקדש בימין. ופי' הרע"ב שכפה ידו עליה ונראה שהוציא זה מפי' הרמב"ם. אינו במשמע לשון המשנה. ובחבורו פ"ח ה"ח השמיט זה:

משנה ג

יזלף עד שהוא מגיע לספוג. משמע קצת כשנראה הספוג שוב לא יזלף אף המים שסביבותיו דחיישינן שמא יצאו עמהם גם אותן שבספוג ולשון הר"ב בזה מגומגם:

תוי"ט ד"ה יזלף. הכא במילוי הוא וכדמוכח מתני' דרפ"ט. תמוה דאדרבה דשם פי' הרע"ב דצלוחית היא שנותנין לתוכה מים המקודשים. וא"כ כאן דנקט וליתנם בצלוחית משמע דכבר נתקדשו בשוקת וכן רש"י שם כתב בהדיא דהקידוש היה בשוקת והספוג היה שם בשעת הקידוש:

משנה ה

בהרע"ב והא דקתני כו'. נראה דאזיל בשיטתיה דרש"י חולין (ט' ב') בד"ה אם יכולה דאסור לערות מכלי אל כלי קודם קידוש. אבל כבר הקשו עליו הר"ש בפ"ט לקמן מ"ז והרא"ש בר"פ דלקמן מכמה מקומות דמשמע דמותר וכן הרע"ב בעצמו סתם כן בר"פ דלקמן ושם במ"ח:

פרק ז

משנה א

תוי"ט ד"ה ונמלך. וגם דברי הראב"ד אינו כו'. ע"ש בהשגת הראב"ד שלפניה ושלאחריה ותראה שעיין יפה על הרמב"ם פה על מה שהשמיט הא דונמלך כו'. דלשיטתו דטעם הפסולין דמשנתינו אינו רק משום היסח הדעת לכן בלא נמלך אף הראשונים כשרים. ובנמלך היינו טעמא דפסולים דנראה שהיו עליו מילוי האחרונים למשא והס"ד מן הראשונים ע"ש ותבין:

משנה ב

ד"ה שהמלאכה. וכ' הראב"ד כו'. במחכ"ת ל"ד שהראב"ד לא הוצרך לחלוק זה אלא לשיטתו דהפסולים כולם אינם אלא משום הסה"ד. אבל להרמב"ם וסייעתו דטעמם משום מלאכה להכי אין פוסל בקידוש לאחר כיון שהוא לא מלאן וגם המים אינן שלו לא קרינן ביה המלאכה פוסלת במים עי' ברמב"ם שם ה"ד ובכ"מ שם ותבין:

משנה ה

ד"ה באסל. ול"י מאי קאמר כו'. ול"נ שהר"ש מפרש דתסולה לשון משקל והמליצה מתפרשת יפה עפ"י מה שאמרו חז"ל בר"ה (כג) ומחליף על חד תרין בכספא. והאסל הוא ג"כ כעין המוט של מאזני משקל:

משנה ו

בהרע"ב ד"ה לדרכו. לעקם או להרחיב א"ד. חד הוא שילך בדרך אחר ולא בדרך הישר לביתו. ב' היינו אפי' שילך בדרך הישר רק שיטה לצדו למקום בעל החבל. ואינו כשר אלא אם פגעו בדרך הילוכו כמש"כ הרמב"ם בפי' ובחבורו פ"ז ה"ח:

פרק ח

משנה ב

תוי"ט ד"ה לא בסופו. וא"כ היינו כפי' הראב"ד. פשוט דלהראב"ד החשש הוא שמא יפלו המים קודם קידוש וכיון דנפסלו בהסה"ד ה"ל כשאר משקין (עי' בתוי"ט לקמן בדבור הסמוך). ולהר"ש החשש שמא יפלו לאחר קידוש והם מטמאים כלים. והיה קשה לו דאפי' אדם יטמאו לזה סיים דנפסלו בהסה"ד ותנן כו' ועוד דאפי' לא נפסלו כו': **ד"ה נטמא**. היינו מ"ה. תמוה דפשוט דכוונתו לבבא דסיפא במשנה זו גופה:

משנה ח

רי"א הים הגדול כמקוה כו'. ופשוט דר"ל האוקיינוס וכדפירש הרע"ב בפ"ט דברכות מ"ב וכ"כ המ"א בסי' רכ"ח. וק"ק דהרי במקומות הרבה נקראו גם שאר ימים בשם ימים וא"כ ע"כ גם הם נכללו במאמר ולמקוה המים קרא ימים:

פרק ט

משנה א

בהרע"ב ד"ה מים כ"ש. שאינן כשרים להזאה. אפי' מים חיים פוסלין. עי' לעיל פ"ה מ"ו. ואולי כוונתו לאפוקי מים שנתקדשו:

משנה ב

נפלו לתוכה שקצים ורמשים ונתבקעו או שנשתנו מראיהן. נל"פ דנשתנו מראיהן קאי אשקצים ורמשים הנזכרים דומיא דנתבקעו ודלא כהרמב"ם והרע"ב דקאי אמים דמאן דכר שמייהו. ועי' בכ"מ פ"ט מהל' פרה הי"א שהיה לפניו הגי' ברמב"ם שם גבי חפושית ולא נשתנו מראיה וכתב שט"ס הוא וצריך להגיה ול"נ מראיהן וקאי אמים. ואני אומר דגי' זו עיקרית וחזר בו הרמב"ם מפירושו מטעמא דאמרן:

משנה ה

תוי"ט ד"ה בשרה טמא. אבל אדם וכלים לא כו'. סותר למש"כ בדבור הקודם בשם הרמב"ם והוא מהספרי. ולעד"נ דע"כ לא דקדק הש"ס בפסחים שם מדקתני בשרה טמא מכלל דטומאה חמורה לא מטמאו אלא למאי דדחי דר"י נמי מודה בטומאה קלה. אבל לשנויא דר"א שם דר"י מטהר לגמרי (וכן לרנב"י שם) י"ל דלת"ק אפי' טומאה חמורה נמי מטמאו ונקיט בשרה משום רבותא דר"י דמטהר אפי' הבשר. אבל העיקר נ"ל כיון דאשכחן בתוספתא וספרי דהזקנים טהרו (ואפי' ר"ע עצמו שהיה מטמא מתחלה משמע

שחזר בו) כמו שהביא התוי"ט לקמן. קשה לומר דיסתום רבי במתני' נגדן. אלא צ"ל דע"כ לא טהרו אלא מטומאה חמורה אבל טומאה קלה לטמא הבשר לא שמענו (ומה דאיתא בספרי שטהרו את בשרה נראה דט"ס הוא שכן בתוספתא ליתא). ובזה (ר"ל בטומאת בשר) פליגי כאן ת"ק ור"י. וראוי לפ"ז לפסוק כת"ק. והרמב"ם שפסק כר"י י"ל שהוא מפרש דטעמא דת"ק הוא שסובר דמשקין מטמאין אוכלים מה"ת. אבל לדידן דקי"ל דאינו אלא מדרבנן לא גזרו כאן במילתא דלא שכיחא. וזהו ג"כ טעמא דר"י וכרנב"י דחזר לגמרי כר"מ ע"י בסוגיא דפסחים שם ותבין:

משנה ז

בהרע"ב ד"ה רא"א. וא"א דליכא פורתא מאפר חטאת תמוה דאטו נצרך שיפול מהאפר על המוזה דהמים נתקדשו ומטהרים בפ"ע אפי' בלתי תערובות מאפר ע"י לעיל פ"ו מ"ג והטפי בתוכה אע"פ שפיו צר כ"ש כו'. אלא דטעמא דרבנן דסברי הזאה צריכה שיעור וחיישי דאפר מקלה ימעט השיעור. ור"א ס"ל דא"צ שיעור וזהו כוונת הר"ש והרע"ב הוסיף וגרע במחכ"ת:

משנה ח

בהרע"ב. ונהי כו' טמא לכל מילי כו'. היינו היכא דנוגע או נושא שלא לצורך ועמש"כ בס"פ דלקמן:

פרק י

משנה א

כל הראוי ליטמא טמא מת כו' רא"א אינו מדף כו'. הנה פלוגתייהו הוא לענין הסיט כמש"כ המפרשים וכדמבואר בתוספתא. ולכאורה מכאן ראיה גדולה לדעת הרמב"ם (הובאה בתוי"ט בפי"א דאהלות מ"ח) דחרב ה"ה כחלל אינו לענין שיטמא במשא כמת עצמו. (וכן עוד ראיה מלקמן פי"ב מ"ה לגי' ופי' הא"ר ע"ש) ולשיטת הסוברים דדוקא בכלי מתכות אמרי' חרב ה"ה כחלל י"ל דמיירי בשאר כלים ובגדים ולכן דקדקה המשנה לומר ליטמא טמא מת ובאה לאפוקי כלי מתכות שהם ראויים להעשות כמת ממש (והא דאיתא בתוספתא פלוגתא במפתח י"ל דהוא בשל עץ ודוחק) אבל מה יענה הרע"ב שהוא בשיטת הסוברים דה"ה שאר כלים ובגדים (בפ"א דאהלות מ"ב) וס"ל ג"כ דהרי הם כמת עצמו לטמא אפי' באהל (שם פי"א מ"ח) וכש"כ במשא וצע"ק:

משנה ב

וברגלו טהור. כ' הכ"מ בפי"ג מהל' פרה ה"י אטהורים דוקא קאי אבל טמאים אפי' נגע בהן ברגליו נטמא כו'. וכ"מ מהר"ש פ"ח מ"ב ע"ש. ותמיהני דהרי משנה ערוכה בפרק דלעיל מ"ח נטמאו כו' ואת הטהור לחטאת בידיו אבל לא בגופו ופסקה הרמב"ם בפט"ו ה"ג וע"ש בכ"מ. ועמש"כ לקמן בסמוך:

תוי"ט ד"ה שנגע. היינו כשנגע בידו דוקא. חילוק זה לא מצינו אלא באוכלין ומשקין כאן ולקמן במ"ד בתנור מפני שאין מטמאין אדם לעולם. אבל כלי שטף משמע דאף ברגלו טמא ומכאן אין ראיה די"ל דמיירי שנשמר על טהרת חטאת. או כפי' הא"ר דמשנה זו מפרשת למדף האמור במ"א:

משנה ה

בהרע"ב. **והעבירו ע"פ התנור כו'**. שינה לשון המשנה המדוייק דתני על גבי התנור דכ"ח מטמא אחרים. אפי' מגבו כמבואר בכ"ד:

ד"ה ר"ע בסופו. **ונטמאה**. גם כאן ל"ד דהכי הל"ל והוה כמו שמונח במקום טמא:

משנה ו

ברע"ב ד"ה בשני ניירות שניהן טהורין. ואע"פ שהאדם טמא משום נושא מי חטאת כו'. תמוה כיון דהוא אינו נטמא בשל תרומה ה"ל טהור לחטאת ואין מי חטאת מטמאין אותו כמש"כ בפ' דלקמן מ"ג וכמו שהביא התוי"ט הד"א שניהן. וכמו כן תמוה מה שכתב לקמן דאע"פ שהוא טמא משום נושא מ"ח מ"מ כו' ומצאתי בתו"ח שעמד עליו בזה. ועמש"כ בחדושי להרמב"ם בפי"ד מהל' פרה ה"י. ומדברי הרמב"ם פט"ו ה"ב נראה שדעתו דמ"ח כשרים מטמאים את הטהור לחטאת אם נגע בהן שלא לצורך אבל אם נפסלו אז לא מטמאין הטהור להן אפי' נגע בהן שלא לצורך. והא"ר בס"פ דלעיל החזיק בשיטה ראשונה. וק"ל מהא דתניא בתוספתא פי"א היה רג"א אומרים לו למזה פרוש מאחריך שמא תטמא א"ל והלא מחליקין כו' כ"ה הגי' בתוספתא שנדפסה עם הז"ז והביאה הר"ש לקמן פי"ב מ"ד וכן התוי"ט שם. אלמא אע"ג דטהור הוא לחטאת (שהרי היה מזה) מתטמא מהם. ולכאורה קשה לשיטה זו דא"כ היכי משכחת לה מאי דקאמר קרא והנוגע במי הנדה יטמא. דאם הוא טהור אינה מטמאתו. ואם הוא טמא מאי אהני ליה המ"ח בלא"ה טמא הוא. וא"ל דמיירי שטבל ולא הוחזק לחטאת (עי' ספ"ב דחגיגה) דהא זה לא הוי אלא מעלה דרבנן (עי' רמב"ם פי"ג מפרה ה"ב). והיסח הדעת הוי ג"כ מדרבנן. וע"כ צ"ל דהקרא מיירי באותן שא"ר להזאה כגון אשה טומטום ואנדרוגינוס

לרבנן. וקטן לר״י או ערל למ״ד דפסול להזיה עי׳ תוי״ט לקמן פי״ב מ״י או בע״מ למה שכתוב שם בשם תוס׳ ר״ע:

שם ונייר דבשל חטאת אינו חוצץ דאין מונין כו׳. לא מחוור כלל דכיון דנייר אינו מקבל טומאה ה״ל לחוץ. ועי׳ בא״ר ביאור נכון בזה:

שם ר״י לטעמיה דאמר בתוספתא כו׳. תימה מה לו לתוס׳ הלא גם במתני׳ בר״פ איתא דרי״א מדף:

ד״ה ושל קודש. דלא נגע במי חטאת כו׳. ל״ד במחכ״ת דאפי׳ נגע במ״ח עצמן א״מ את הלגין דקדש דנוגע במ״ח א״מ בגדים וכלים כדאיתא בריש כלים:

פרק יא

משנה א

ברע״ב ד״ה אפר חטאת או מים המקודשים כו׳. והוא מהספרי הביאוהו הרמב״ם והר״ש. וא״כ לר״א בפ׳ דלעיל מ״ג ה״ל להנצל. אבל לכאורה לפי מאי דאיתא בחגיגה (כה) דאפי׳ קדש א״נ בצ״פ א״כ כש״כ חטאת וע״ש בט״א:

תוי״ט ד״ה ומים. ומסתבר שהר״ב מפרש המוכשר המתוקן. בר״ש איתא להדיא פי׳ המוכשר מתוקן להזות בו:

משנה ג

והאוכלה חייב מיתה. עי׳ במפרשים. ולכאורה כיון דהטהור לחטאת אין מ״ח מטמאין אותו כלל אף אם נגע שלא לצורך כדפי׳ הרע״ב בסוף המשנה וכמש״כ בפ׳ דלעיל מ״ו (ודלא כמש״כ כאן התוי״ט בשם הכ״מ בשם הרי״ק). לא שייך כלל חיוב מיתה. דמש״ש הא״ר דכיון דנטמא האדם מהדבילה של תרומה כו׳ ז״א אלא מעלה בעלמא. ואולי זהו כוונתו במש״כ במיתה לאו דוקא דהא תרומה כו׳ ע״ש. ולפמש״כ לעיל על הרמב״ם פי״ד מה״פ ה״י י״ל דהכא מיירי באשה טומטום ואנדרוגינוס:

שם הטהור לחטאת שהכניס כו׳ נטמא. נ״פ דגם המים חזרו ונטמאו ממנו דכיון שהוא נטמא אפי׳ לתרומה כ״ש למ״ח ועי׳ ברא״ש:

תוי״ט ד״ה והאוכלה הב׳. הוא דוחק גדול דא״ה היכי שתיק כו׳ מלמרמי ממתני׳ כו׳. הן לתירוץ הב׳ דשם דבעלמא סבר שמואל אין אחע״א. וכן לתירוצא הא דידיה כו׳ ליכא למירמא דטובא אשכחן סתמי דמתני׳ בכריתות ויבמות דאחע״א בכולל ופלוגתא דתנאי היא בכ״מ ודבריו אין להם מקום אלא לתירוצא קמא דשם דש״ה דמיעט רחמנא ומתו בו. ומש״כ ואין דרך הרב שיאמר דבר בשם התלמיד. הן שם בגמ׳ קרי ליה בפירוש רבי

ועי' בפירש"י שנראה להדיא דהגי' הוא ר' אליעזר ביו"ד וא"כ אין מקום לטעות שהוא ר"א תלמידיה דשמואל. והנה מכותלי כתבו ניכר שנעלם ממנו אגב שיטפיה דבר זה ופירש"י דשם. ובמש"כ בשם הכ"מ בשם הרי"ק אנכי תמה מאד דמ"מ הדבלה נטמאה מן המ"ח שהם אה"ט לטמא אף אדם וכלים כדאיתא בריש כלים וכש"כ אוכלין ומשקין. ועי' לעיל פ"ט מ"ה ובחדושי הרמב"ם הארכתי בזה ע"ש:

משנה ד

ד"ה מטמא הב'. והכי סתם לן כו' פ"ב דנדה. במחכ"ת ל"ד דהכא ס"ל לר"מ דלקדש הוי שני כמש"כ הרע"ב והר"ש וכמבואר בגמ' רפ"ב דמעילה. ובנדה סתם כא"ש דלקדש הוי ראשון כדאיתא בגמ' שם וכ"כ התוי"ט שם בשם התוס':

משנה ה

כל הטעון ביאת מים מד"ס כו' ופוסל אה"ת. הן אם נטמא באה"ט שמדבריהם כגון עובדי כוכבים שעשאום כזבים לכ"ד או דם תבוסה שהוא אבי אה"ט וכן הפורש מן הערלה שהביא הר"ש והתוי"ט פשוט שמטמאין אה"ת. ומהתימה על הר"ש ותוי"ט שלא העירו מזה:

משנה ו

תוי"ט ד"ה ושל טהורה. ה"נ בפחות מכביצה. תמוה דהרי מקבל טומאה לדעת רוב המפרשים (עי' מל"מ רפ"ד מהל' ט"א) וא"כ מאי איריא משום הפסד תרומה תיפוק ליה דהאזוב טמא לחטאת ואף של חולין נמי. אלא ע"כ מיירי ששמרוהו על טהרת חטאת ואם כן כביצה נמי ועי' א"ר:

משנה ח

ד"ה אע"פ. אבל קשה כו' עד סופו. דבריו תמוהים דפשוט דטעם פסול דהכא הוא דהואיל דמוכשר וראוי לקבל טומאה ה"ל לחטאת כאילו הוא טמא אם לא שמרוהו על טהרת חטאת וכמש"כ בס"ד בשם הרמב"ם. ולעיל במ"ו מיירי ששמרוהו כדינו. והא דפרק דלקמן מ"ו היינו נמי אע"פ שאין ידוע לנו שום טומאה בו אלא שלא שמרוהו כדינו כמש"כ בעצמו שם בשם הרמב"ם. גם י"ל דאמרו שם טמא ר"ל מוכשר כמש"כ בעצמו בפ"א דמכשירין מ"ג בשם הרמב"ם ותדע דהכא הטעם מפני חשש טומאה דאם לא כן הרי לעולם מתכשר בהטבלו במי חטאת להזות:

פרק יב

משנה ב

ספק על שניהם הזה כו'. משמע דבטבילה אחת יוכל להזות על כמה כלים ומבואר יותר בסוף המשנה ובפי' הרע"ב בד"ה רי"א ובהרמב"ם בחבורו פ"י ה"ח. ועמש"כ לעיל פ"ג מ"ח בס"ד:

תוי"ט ד"ה מחט. קיצר בדבריו. ואולי כוונתו דה"א דוקא אם מחברו מיצה עליו הוא דפסולה משום דכבר נעשה מצותן שטהרו את הראשון ושוב אין דינן כמ"ח כדלקמן מ"ד (והרע"ב ל"ד במש"כ בזה הטעם דאין זו הזאה מן האזוב דכאן בלא"ה פסול מטעמא דאמרן) אבל מחרס דלאו בר הזיה הוא א"כ לא עשו המ"ח עדיין מאומה קמ"ל דאפ"ה פסולה מטעם שלא באה מן האזוב כדפי' הרע"ב ברישא. ועמש"כ בס"ד בסנהדרין (ע"ז ב') תמיה על מפרשי משנה זו ועל הרע"ב בפרט:

ד"ה הזייתו כשרה. דמיונו להא דזרק צרור כו' לא מחוור כמובן. ועי' סוטה (ס"ד לח) דיליף מכאן לברכת כהנים דצדדין כלפניו. ונידון דהתם פשיטא דאינו ענין להא דצרור כלל. ועל פירושו בהא דסנהדרין עמש"כ שם בס"ד:

משנה ג

המים המנטפין כו'. לפי' הרמב"ם והר"ב אחריו משמע דאם טבל ע"ד להזות על הטמא אע"פ שלא הזה עדיין. המים המנטפים מן האזוב תו לא מטמאי וכ"נ להדיא בחבורו פט"ו ה"א וצ"ע ועי' בהראב"ד פ"י ה"ח:

משנה ד

מחליקין היו כו' ודורסין ולא נמנעין. מכאן נראה לכאורה קצת סתירה למש"כ בשו"ע או"ח סי' תרס"ד ס"ח דאין לפסוע על הושענא שבלולב:

משנה ה

רי"א רואין אותם כאילו הן על אזוב של נחשת. פי' הרע"ב בזה מגומגם ועי' בפי' הרא"ש:

משנה ח

לגין של חטאת שנטמא אחוריו נטמא תוכו. לשון הרע"ב דשאר טהרות (ולשון הרא"ש דבכל שאר מילי) לא נטמא תוכו. ל"ד דגם לקודש אין אחורים ותוך כדאיתא בחגיגה רפ"ג ובכלים פכ"ה מ"ט:

משנה ט

תוי"ט ד"ה להזיה. ובמתני' דלעיל קתני לטהרה כו'. ול"נ דלטהרה פי' דאם בא לטבלם צריך לפרקם משום חציצה. והכא לטבילה א"צ להתירם רק לענין הזאה אינן חבור דאם הזה ע"ז לא הזה ע"ז. אך בשבת (מ"ח ב') ובתוס' שם לא משמע כן:

תור"ע אות י"ח. מה שהעמיס בכוונת קושיית התוס' בשבת דל"ל למיפרך מברייתא כו' אינו מוכרח די"ל דכיוונו להקשות מדוע הקשו ממשנה דעוקצין ולא ממשנה שלפנינו המוקדמת. אמנם בר"ש מבואר להדיא כדבריו:

משנה י

תוי"ט ד"ה הכל. עיין כה"ד. הנה הוכחתו מהא דיבמות דמקשה מקידוש אהזיה דש"מ דלענין ערל אין לחלק ביניהם. היא מוכרחת ואין להשיב עליה. ולכן תמיהני על הא"ר שמחלק ביניהם וצע"ג. ומש"כ התוי"ט דהא בהדיא תני לה חוץ מתינוק שא"ב דעת כו'. וע"ע מש"כ לקמן בד"ה ותינוק. ובד"ה האשה. לע"ד פשטא דמתני' משמע דותינוק כו' לא קאי אדלפניו אחוץ כו'. אלא אדאחריו וה"ק ותינוק כו' האשה מסעדתו וכמו שמפרש לקמן לגי' מהר"ם. והא דהוכיח לקמן מהא דהזאה צריכה כוונה ולכן תינוק שאין בו דעת פסול. אין זה הוכחה דהא כתבו התוס' ביבמות (קד ב) ובגיטין (יב ב) דבגדול עומד על גביו מהני לענין כוונה. ולכן אמרה המשנה האשה מסעדתו והוא משום כוונה:

בתור"ע אות י"ט הביא בשם התוס' דזבחים דבע"מ פסול להזאה. ונפלאתי ע"ז דלא מצינו שום עבודה שזר כשר לה ובע"מ יהא פסול חוץ מבמה (ואולי י"ל דהזאה כיון דבחוץ היא לבמה מדמינן לה) וברפ"ב דזבחים תנא דברי"ש ק"ו ומה בע"מ שאוכל אם עבד חלל זר שאינו אוכל א"ד שאם עבד חלל. ואם איתא לידחי מה לבע"מ שכן פסול בהזאה (ולפמש"כ לדמות הזאה לבמה אין מזה קושיא דהתם באמת קאמר מה להצה"ש שכן לא הותרו בבמה) וכוונת התוס' שהביא נ"ל דהיינו בשאר עבודות הפרה שצריכות כהן ואין זר כשר להן דו"ק שם:

משנה יא

תוי"ט ד"ה וכולן. דכיון שא"כ אלא שתים כו' ל"ש שפיר למיתני וכולן. יכוון למש"כ התוס' בכתובות (ח) בסד"ה שהכל (ועמש"כ בהגהותי לב"ר פע"ה אות ה' במת'). אבל כאן יתכן דהתנא רוצה לכלול אף טבילת עצמו דהיינו אם טבל את האזוב והזה וטבל א"ע משעלה עה"ש בשביעי כשר:

סליק מסכת פרה. בעזרת פודה עמו מכל צרה: